

Vergaderjaar 2005–2006

29 326

Zelfregulering audiovisuele media (bescherming van jeugdigen)

Nr. 6

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 juni 2006

1. Inleiding

Op 16 december 2005 heb ik het rapport «Wijzer Kijken» ontvangen van de commissie Jeugd, Geweld en Media¹. Ik heb deze commissie ingesteld samen met de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mevrouw Ross-van Dorp. Aanleiding hiertoe vormde de discussie in de Tweede Kamer over de evaluatie van het Nederlands Instituut voor Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM)². De resultaten van die evaluatie waren over het geheel genomen positief. Ik heb in reactie daarop op 8 juli 2004 de Kamer het werkprogramma 2004–2006 toegezonden. Daarbij heb ik ook een aantal acties aangekondigd ter verbetering van het NICAM.³

Bij het Kamerdebat over het NICAM rees de vraag of er in Nederland meer kan en moet gebeuren om schadelijkheid van het mediaaanbod voor jeugd te voorkomen – mede in het licht van de nieuwe verspreidingsmogelijkheden voor audiovisuele producten. Om die vraag te beantwoorden hebben de staatssecretaris van VWS en ik in 2005 een onafhankelijke adviescommissie ingesteld.

In deze brief presenteer ik, mede namens de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de stand van zaken van de acties uit het werkprogramma 2004–2006 van het NICAM. Daarna volgt een samenvatting van het advies van de commissie en het standpunt van het kabinet. Ik sluit de brief af met een geactualiseerd werkprogramma voor het NICAM voor de periode 2006–2008.

Om te komen tot onze beoordeling van het rapport «Wijzer Kijken» heb na het verschijnen van het rapport een aantal organisaties – die ieder vanuit hun eigen expertise op het terrein van mediavaardigheid, audiovisuele schadelijkheid, zorg en welzijn en onderwijs opereren – gevraagd om een reactie. Dit betreffen de stichting Reklame Rakkers, het bestuur van het NICAM, het NIZW Jeugd⁴ en de gezamenlijke ouderorganisaties in het onderwijs. Hun reacties zijn verwerkt in deze brief.

¹ Kamerstukken II, 2005–2006, 29 326, nr. 5. Deze commissie was actief van 1 maart 2005 tot 1 januari 2006.

² Kamerstukken II, 2003–2004, 29 326, nr. 1.

³ Kamerstukken II, 2003–2004, 29 326, nr. 4.

⁴ Dit is een landelijke publieke organisatie dat deel uitmaakt van het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW) die zich richt op vernieuwing en verbetering van de praktijk van zorg en welzijn voor kinderen, jongeren en hun ouders.

2. Stand van zaken werkprogramma NICAM 2004–2006

In het werkprogramma 2004–2006 dat ik u medio 2004 heb toegestuurd, is een aantal verbeterpunten voor het NICAM opgenomen. Deze verbeterpunten hadden met name betrekking op een betere naleving van de regels van het NICAM, verlaging van het percentage foute classificaties en verhoging van de participatiegraad. Nagenoeg alle acties uit dit werkprogramma zijn inmiddels uitgevoerd (zie bijlage 1)¹. In mijn ogen heeft het NICAM dan ook voldaan aan zijn opdracht om de werking van het zelfreguleringsstelsel te verbeteren. Daar heb ik waardering voor. Twee punten uit het programma wil ik nader toelichten.

Actualisering van leeftijds aanduidingen oudere video's en dvd's

Ik heb het NICAM verzocht om te onderzoeken in hoeverre video's en dvd's uit de periode vóór 2002² een leeftijds aanduiding missen. In 2004 is hiernaar in videotheken onderzoek gedaan. Hieruit blijkt dat 93% van het aanbod (titels) een Kijkwijzer of Vivo³ leeftijdsadvies heeft (resp. 33% en 60%). De 7% zonder classificatie bestond voor een klein deel uit zogenaamde «klassiekers». Het NICAM zal nog dit jaar actuele cijfers presenteren over de classificatie van oudere video's en dvd's. Over de gegevens van 2004 is met het NICAM en de NVDO (Nederlandse Video Detaillisten Organisatie) overleg gevoerd. Daarbij werd duidelijk dat de snelle overgang van video naar dvd leidt tot een nagenoeg «automatische» verdwijning van het aandeel niet geclassificeerde producten. Verreweg het grootste deel van de dvd's die worden uitgebracht, is voorzien van Kijkwijzer-adviezen. Mede om deze redenen heeft het NICAM afgezien van de maatregel om in een zeer groot aantal videotheken en winkels het geringe aantal niet geclassificeerde titels te stickeren.

Onderzoek aansluitplicht videobranche

Het NICAM heeft het afgelopen anderhalf jaar veel aandacht besteed aan het doen aansluiten van onafhankelijke dvd-distributeurs die niet in de NVPI (Nederlandse Vereniging van Producenten en Importeurs van beeld- en geluidsdragers) zijn georganiseerd en winkelketens waar audiovisuele producten worden verkocht. Dit heeft tot substantiële uitbreiding binnen deze sectoren geleid waarmee geconcludeerd kan worden dat bijna de gehele audiovisuele branche in Nederland bij het NICAM is aangesloten⁴. Tegen deze achtergrond heb ik de mogelijkheid en wenselijkheid tot verplichte aansluiting van de videobranche opnieuw bekeken. Artikel 7 van de grondwet, lid 3⁵, geeft het kader waarin regels voor de videobranche moeten worden geplaatst. Aansluitplicht zou neerkomen op een vorm van een vergunningstelsel of verplichte registratie. Verder zou het NICAM dan het karakter van een zelfstandig bestuursorgaan krijgen. Dergelijke maatregelen doen ernstig afbreuk aan het element van zelfregulering wat juist zo kenmerkend is voor het succes van het NICAM. Daarnaast noemt de Commissie Jeugd, Geweld en Media een dergelijke aanpak niet-proportioneel.

Thans is de trend dat steeds meer aanbieders zich aansluiten bij het NICAM en dat de verkoopkanalen een NICAM-classificatie eisen. Mocht in de toekomst toch een substantieel deel van de audiovisuele producten zonder goede classificatie aan de man gebracht worden dan kan een andere mogelijkheid worden overwogen. De kern daarvan is het opdragen van selectief toezicht achteraf aan een overheidsorgaan. Daarbij zou de aandacht zich met name moeten richten op de kleine groep die nu niet is aangesloten is bij het NICAM.

Door de actie van het NICAM wordt inmiddels het ideaal van volledige aansluiting van de videobranche echter al heel dicht benaderd. Alles overziend zie ik daarom geen aanleiding om het eerdere standpunt van de

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

² De Kijkwijzer is sinds 2002 van kracht.

³ Vivo is het adviesstelsel van de videobranche in de periode voorafgaand aan Kijkwijzer.

⁴ Slechts 5% van de onafhankelijke video/dvd-distributeurs is niet aangesloten bij het NICAM.

⁵ Artikel 7 GW: Voor het openbaren van gedachten of gevoelens door andere dan in de voorgaande leden genoemde middelen (refererend naar pers, televisie en radio) heeft niemand voorafgaand verloop nodig wegens de inhoud daarvan, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet. De wet kan het geven van vertoningen toegankelijk voor personen jonger dan zestien jaar regelen ter bescherming van de goede zeden.

regering – aansluitplicht is niet wenselijk en evenmin noodzakelijk – te herzien.

3. Adviesrapport «Wijzer Kijken» van de commissie Jeugd, Geweld en Media

Op 1 maart 2005 heb ik, samen met de staatssecretaris van VWS, de commissie Jeugd, Geweld en Media ingesteld. De opdracht aan de commissie was om een advies uit te brengen over de vraag of er in Nederland meer kan gebeuren om schadelijkheid van het mediaaanbod voor jeugd te voorkomen. De commissie heeft een antwoord gegeven op de volgende hoofdvraag:

Hoe kunnen betrokken partijen hun onderscheiden verantwoordelijkheden om schadelijkheid voor jeugd van het mediaaanbod in ons land te voorkomen beter waarmaken (jeugd, ouders, media, producenten en verspreiders van mediaproducten, voorzieningen voor jeugd en ouders, scholen, en de overheid)?

De commissie concludeert dat de kern van de problematiek is terug te voeren op het onderscheid tussen *schadelijkheid* en *geschiktheid* en het bevorderen van kennis over de rol van media onder jeugdigen.

De commissie concludeert het volgende:

- Er is geen aanleiding om het huidige classificatiesysteem Kijkwijzer ter discussie te stellen. De ervaringen met het systeem zijn overwegend positief. Wel stelt de commissie een aantal structurele dan wel inhoudelijke aanpassingen voor.
- Het NICAM biedt een goede basis voor verdere regulering en toezicht in de sector. Het NICAM zou daarnaast nieuwe activiteiten en verantwoordelijkheden op zich kunnen nemen.
- Er is grote behoefte aan informatie over de geschiktheid van audiovisuele producten. Een product dat niet schadelijk wordt bevonden vanaf een bepaalde leeftijd hoeft namelijk niet per definitie ook voor deze leeftijdsgroep geschikt te zijn. Er is dus meer informatie nodig over audiovisuele producten. Die is echter nog weinig voor handen.
- De behoefte aan bruikbare informatie is groot, zowel bij kinderen, ouders als opvoeders in het onderwijs en de welzijnssector. De huidige informatievoorziening is gefragmenteerd en bereikt de relevante doelgroep onvoldoende.

Op grond van de bovenstaande analyse doet de commissie een aantal aanbevelingen. De aanbevelingen betreffen in de eerste plaats de positie van het NICAM zelf. Aanbevelingen over de werking van het classificatiesysteem en mogelijke verbeteringen daarin vallen uiteen in drie terreinen: schadelijkheid, geschiktheid en kennisbevordering.

De positie van het NICAM

1. Een zorgvuldig opgebouwde zelfregulering staat of valt met het voortbestaan van een breed draagvlak door en voor het NICAM. Dit vereist een blijvende inzet voor deelname in het NICAM door de sector en effectieve handhaving.
2. Het is beter om ook andere onderwerpen die raken aan waar het NICAM mee bezig is en die nu opgepakt worden door andere partijen (bijvoorbeeld richtlijn voor chatsites), te positioneren binnen het NICAM. Daarnaast blijft betrokkenheid van de overheid bij het NICAM noodzakelijk. De commissie pleit ervoor om deze te continueren.
3. Het algemeen belang van een goed systeem van co-regulering zou gebaat zijn bij meer representativiteit van onafhankelijke leden in het bestuur.

Schadelijkheid

4. In aanvulling op de acties van het NICAM voor kwaliteitscontrole en andere toezichtvormen door het Commissariaat voor de Media, stelt de commissie voor om zowel de interne als externe kwaliteitsborging uit te breiden. Intern, door regelmatige bijscholing, vernieuwing van codeurs en controle van steekproefsgewijze codering door collega-codeurs. Extern, door regelmatige externe validatie van het systeem.
5. Op grond van ontwikkelingen in aanbod en gebruik van media is de structurele invoering van een extra leeftijdscategorie van negen jaar nodig alsmede een herziening van de wijze waarop muziekclips worden geclassificeerd.
6. Het NICAM doet er goed aan nieuwe informatie- en communicatietechnologieën te benutten. Zo kan bijvoorbeeld informatie tijdens gebruik van het audiovisueel product interactief opvraagbaar blijven en kan achterliggende informatie over Kijkwijzer en schadelijkheid van audiovisuele producten worden gekoppeld aan het desbetreffende product.

Geschiktheid

7. Nader onderzoek naar haalbaarheid van een informatiesysteem dat geschiktheidinformatie over audiovisuele producten beschikbaar stelt.

Kennisbevordering

8. Om kinderen te stimuleren om weerbaarder te worden in hun media-gedrag dienen zowel ouders, professionele opvoeders in het onderwijs alsmede in de welzijnssector voldoende gestimuleerd en geëquipeerd te worden. Ten behoeve van deze kennisbevordering pleit de commissie niet voor nieuwe institutionalisering maar voor voortbouwen op bestaande structuren (zoals NICAM, ouder-kind centra, consultatiebureaus, jeugdzorg, maatschappelijk werk e.d.).
9. Meer initiëring en ondersteuning van onderzoek over dit onderwerp.

Hieronder volgt het standpunt van het kabinet ten aanzien van de conclusies en aanbevelingen van de commissie Jeugd, Geweld en Media.

4. Standpunt van het kabinet

Het kabinet houdt ten aanzien van de bescherming van jeugdigen rekening met de maatschappelijke en technische ontwikkelingen ten aanzien van het gebruik van audiovisuele media. Ook worden de veranderende wetenschappelijke opvattingen over de mogelijk negatieve invloed die audiovisuele media hebben op minderjarigen in de beschouwing meegenomen.

Het kabinet hanteert drie uitgangspunten bij de bescherming van jeugdigen. In de eerste plaats zijn ouders en opvoeders zelf verantwoordelijk voor wat hun kinderen te zien krijgen. Ten tweede hebben de aanbieders van audiovisuele producten een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Ten slotte heeft de overheid een taak om minderjarigen te beschermen. Deze overheidstaak vindt tevens grondslag in de Europese richtlijn «Televisie zonder grenzen» (zie verder 5).

De huidige inrichting van de bescherming van jeugdigen tegen negatieve invloed van audiovisuele media is op deze uitgangspunten gebaseerd. Dit houdt in dat ieder audiovisueel product geclassificeerd wordt onder verantwoordelijkheid van de branche die het product op de markt brengt. De classificatie geeft ouders en opvoeders inzicht in de mogelijke schade-lijkheid bij vertoning aan minderjarigen. De overheid heeft gekozen voor

een wettelijke verankering van deze systematiek via geconditioneerde zelfregulering, welke ook voorziet in een juridisch vangnet wanneer de zelfregulering niet effectief blijkt. Met de oprichting van het NICAM en de invoering van de Kijkwijzer zorgt de audiovisuele branche, gesteund door de overheid, dat ouders en opvoeders hun verantwoordelijkheid kunnen nemen. Ik stel vast dat de betrokken branches ook daadwerkelijk invulling geven aan hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Die dient vervolgens zo vorm te krijgen dat een passende bescherming naar leeftijd in hun eigen praktijk gewaarborgd is. Dit betekent dat een leeftijdsclassificatie meer moet zijn dan alleen een vrijblijvend advies. De leeftijdsclassificaties voor de omroep-, film- resp. verkoopbranche behoren daartoe ook vertaald te zijn in uitzendtijden, het toelatingsbeleid resp. het verkoop- of verhuurbeleid.

Ik vind steun van de commissie voor mijn uitgangspunten en het beleid ten aanzien van de bescherming van minderjarigen. Dit geldt ook voor de wijze waarop dit is vormgegeven. Daarbij is een heldere verdeling van de verantwoordelijkheden van de diverse partijen (markt, overheid en ouders) onontbeerlijk. Het werk van het NICAM acht de commissie van maatschappelijk belang. Ik zie deze conclusie als belangrijke bevestiging van de gekozen weg.

Veranderingen in het mediagebruik en de opkomst van nieuwe gebruiksmogelijkheden maken het veld echter zeer beweeglijk. Het blijft dus nodig om verder te werken aan het creëren van een zo veilig mogelijke gemedialiseerde omgeving waarin jeugdigen opgroeien. Het advies van de commissie bevat hiervoor diverse aanknopingspunten. De nadruk in het advies op de behoefte aan informatie over geschiktheid van de mediaproducties vind ik een interessante aanvulling op de wijze waarop het kabinet tot nu naar de problematiek heeft gekeken.

Er is in de maatschappij behoefte aan duidelijkheid over mediaproducten. Dit blijkt niet alleen het wijdverbreide gebruik van de Kijkwijzer maar blijkt ook uit het advies van de Raad voor Cultuur over mediawijsheid¹. Opvallend is dat de commissie, in lijn met de Raad voor Cultuur, het belang van kennisbevordering door het stimuleren van mediawijsheid aanstipt maar daarbij aangeeft dat hiervoor geen nieuw instituut dient te worden opgezet. Evenals de commissie acht ik het opzetten van een apart media-expertise centrum, zoals voorgesteld door de gezamenlijke ouderorganisaties in het onderwijs en genoemd in de motie van het lid Atsma², niet de juiste weg om kennisbevordering (t.b.v. het creëren van mediawijsheid) te stimuleren. Hiervoor bieden al bestaande organisaties genoeg mogelijkheden.

Naast mijn verzoek aan een aantal betrokken organisaties om een reactie op het advies heb ik daarnaast op verzoek van de Kamer ook gesproken met de gezamenlijke ouderorganisaties binnen het onderwijs (LOB, NKO, Ouders & Co en VOO)³. Ik heb veel waardering voor de activiteiten van deze ouderorganisaties waarmee zij ouders van schoolgaande kinderen een stem geven. Zo organiseren zij ouderavonden, ontwikkelen lespakketten over verschillende onderwerpen en hebben onlangs een brochure uitgebracht over digitaal pesten. Dit gebeurt zowel individueel als in samenwerking met andere organisaties. Dit onderstreept mijn standpunt dat de huidige infrastructuur voldoende mogelijkheden biedt tot kennisbevordering op het terrein van jeugd en media. Ik heb de ouderorganisaties dan ook laten weten niet voor een apart media-expertise-centrum te zijn.

In het vervolg van deze brief geef ik een reactie op de concrete aanbevelingen voor verbetering van het huidige kabinetsbeleid. Mijn reactie geef

¹ Een reactie op dit rapport zal na de zomer van dit jaar naar de Kamer worden toegezonden.

² Kamerstukken II, 2005–2006, 30 300, nr. 70. Hierin wordt vastgesteld dat de vier ouderorganisatie van mening zijn dat de positie van ouders bij de bescherming van jongeren tegen schadelijke media-uitingen onvoldoende is en oprichting van een media-expertisecentrum de weg is waarlangs dit verbeterd kan worden.

³ Via de motie van het lid Atsma (zie voetnoot 10) heeft de Kamer mij verzocht om met de ouderorganisaties in gesprek te treden. In het licht van de voorbereidingen voor het u voorliggende kabinetsstandpunt is gehoor gegeven aan deze motie.

ik langs drie lijnen: schadelijkheid, geschiktheid en kennisbevordering. Maar eerst ga ik in op de adviezen ten aanzien van het functioneren van het NICAM zelf.

4.2. Bestuurlijke organisatie NICAM-systematiek

Bij het systeem van geconditioneerde zelfregulering zijn drie partijen betrokken: 1) de overheid die voorwaardenscheppend optreedt, 2) het NICAM zelf waarin het veld bestuurlijk is vertegenwoordigd en 3) de ouders die uiteindelijk verantwoordelijk zijn voor wat hun kind te zien krijgt aan audiovisueel materiaal. Zij dienen zich bewust te zijn of worden van de invloed van schadelijke beelden op minderjarigen.

Ik heb het NICAM gevraagd om een goede vertegenwoordiging van ouders. In reactie hierop is sinds 2005 de Adviescommissie van het NICAM versterkt met twee vertegenwoordigers van de ouder (school) organisaties, een vertegenwoordiger van Ouders Online (website voor ouders) en een vertegenwoordiger van Ouders van Nu/Groter Groeien (maandblad). Ik concludeer dat met deze vertegenwoordiging inmiddels alle relevante partijen in het NICAM zijn vertegenwoordigd.

De commissie adviseert om in het bestuur van het NICAM ook onafhankelijke leden te benoemen. Ik neem deze aanbeveling niet over. Er is namelijk geen aanleiding toe. Het NICAM heeft al een onafhankelijke voorzitter. Daarnaast is er een onafhankelijke Adviescommissie, een onafhankelijke Wetenschapscommissie, een onafhankelijke Klachtencommissie en een onafhankelijke Commissie van Beroep actief. Verder is gebleken dat de besluitvorming binnen het NICAM goed loopt. Het zou onverstandig zijn om deze effectief gebleken constructie te wijzigen.

Verbeterd draagvlak voor het NICAM blijft aandacht behoeven

Het NICAM opereert in een sector die snel verandert. Nieuwe media en diensten komen op met vaak nieuwe marktpartijen. In dat licht vind ik van belang dat het NICAM zich blijvend inzet om het draagvlak in de audiovisuele sector te behouden en zo mogelijk te verbreden. Het NICAM heeft zich hier op basis van het werkprogramma 2004–2006 ook voor ingezet. Dit heeft geleid tot een substantiële toename van het aantal partijen dat zich bij het NICAM heeft aangesloten. Zo heeft het NICAM op mijn verzoek de afgelopen maanden de nodige druk uitgeoefend bij de grote winkelketens¹. Een convenant tussen deze winkelketens en het NICAM waarmee zij zich verbinden aan het keurmerk Kijkwijzer is hiervan het resultaat. Dit stemt mij positief.

Niettemin zijn er nog enkele distributeurs en winkelketens die zich onttrekken aan het lidmaatschap van het NICAM. Inherent aan een systeem van zelf- maar ook co-regulering is dat deelname hieraan (goedeels) berust op bereidheid van partijen om hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen door hieraan deel te nemen. Onttrekking door partijen zonder noemenswaardige sanctie/consequentie draagt het risico met zich mee dat de welwillende partijen hierdoor ontmoedigd kunnen raken. Dit realiseer ik mij terdege. Ik heb het NICAM verzocht om mij op korte termijn te voorzien van de namen van de desbetreffende partijen. Ik zal ze op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid wijzen en proberen hen over te halen alsnog over te gaan tot aansluiting bij het NICAM.

Medefinanciering NICAM door overheid blijft voorlopig nodig

Bij de oprichting van het NICAM is de financieringsconstructie geregeld waarbij aanvankelijk de branche 30% financierde en de overheid 70%

¹ Tot de winkelketens die zich tot nu hebben gecommitteerd behoren Bart Smit, Blokker, de Bijenkorf, Free Record Shop, Kruidvat, Intertoys, Media Markt, Sligro, Trekpleister, Van Leest en V&D. Naar verwachting zullen binnenkort ook de HEMA, Toys 'r us en Wibra zich hierbij aansluiten.

(OCW, VWS en Justitie). Het uitgangspunt daarbij was dat de overheidsbijdrage zou worden afgebouwd.

Vanaf 2006 zal het Ministerie van Justitie niet meer op structurele basis doch slechts op projectbasis bijdragen aan het NICAM.

De afgelopen jaren is gebleken dat de betrokkenheid van de overheid, ook in financiële zin, voorlopig een toegevoegde waarde heeft. De commissie pleit er dan ook voor een financiële overheidsbijdrage te handhaven. Ook ik zie dat betrokkenheid van de overheid voorlopig nodig blijft. Argumenten hiervoor vind ik in de positieve ervaringen tot nu toe en in de vele ontwikkelingen in media-inhoud en -gedrag. Bovendien realiseer ik mij dat het NICAM nu bepaalde taken uitvoert die de overheid – zonder het NICAM – zelf zou moeten doen, met alle kosten van dien. Daarnaast acht ik het wenselijk het NICAM de mogelijkheid te geven om de aanbevelingen van de commissie die door mij worden onderstreept, gedurende de komende 2,5 jaar te implementeren.

Voor zover het gaat om zelfregulering is het principe dat deze in beginsel door de betrokken partijen zelf wordt bekostigd. Gezien de snelle veranderingen op dit terrein en de ontwikkeling die we nog van het NICAM vragen zou het echter een verkeerd signaal zijn om de subsidie nu af te bouwen. Daarom zal het deel dat door de overheid wordt gefinancierd in 2006, 2007 en 2008 worden gehandhaafd op het niveau van 2005, namelijk 50% van de kosten van het NICAM. Eind 2007 zal ik verder bezien hoe de subsidie ná 2008 kan worden verminderd.

4.3. Schadelijkheid

De commissie pleit voor een uitbreiding van de interne en externe kwaliteitsborging van de classificatie-systematiek van het NICAM. Hiermee wijst ook de commissie op het belang van handhaving en pro-actief toezicht. Dit is in lijn met het eerdere kabinetsstandpunt over de evaluatie van het NICAM en opgenomen als actiepoint in het werkprogramma 2004–2006 (zie bijlage 1). Dit gebeurt dus nu al. Samen met het Commissariaat voor de Media blijf ik letten op de handhaving en de systematische steekproefsgewijze kwaliteitscontrole. Het Commissariaat voor de Media rapporteert jaarlijks hierover in haar jaarverslag.

In lijn met de commissie vind ik het van belang dat de toepassing en inhoud van de Kijkwijzer meegroeit met ontwikkelingen in het aanbod en in de samenleving. Concreet doelt de commissie daarbij op de toevoeging van de categorie *vanaf 9 jaar* en de aandacht voor muziekclips. Overigens heeft het NICAM enige tijd geleden een experiment uitgevoerd met de categorie 9 jaar¹. Ik acht een structurele invoering van het advies «let op met kinderen tot 9 jaar» een goede zaak en heb derhalve het NICAM hierom verzocht. Daarbij wil ik wel benadrukken dat met een dergelijke aanpassing van het Kijkwijzer-systeem de nodige investeringen in voorbereidingstijd en geld gemoeid zijn. Invoering hiervan eerder dan 2007 moet dan ook niet worden verwacht.

De commissie pleit voor het gebruik van nieuwe informatietechnologie om ouders en opvoeders informatie te verschaffen over de Kijkwijzer. In een tijd waarin technologische mogelijkheden ruime mogelijkheden bieden om (aanvullende) informatie te verschaffen, is het logisch dat partijen hiervan ook gebruik maken. Dit doet het NICAM ook al. Op dit moment biedt het NICAM deze mogelijkheid via de centrale tekstpagina 282², de Kijkwijzer database op www.kijkwijzer.nl en opname van Kijkwijzer in elektronische programmagidsen³.

De commissie ziet echter mogelijkheden voor het NICAM om de voorlichting via informatietechnologie op maat verder uit te breiden. Technologisch zijn er veel dingen denkbaar en mogelijk. Niettemin vraag ik mij af in

¹ Dit betrof de film «Harry Potter en de gevangene van Azkaban» uit 2004. Aanleiding hiervoor waren ervaringen met een vorige Harry Potterfilm waaruit bleek dat bij het publiek en de filmbranche soms behoefte bestond aan nuancering van de adviesleeftijd waarbij een adviesleeftijd 6 jaar te laag bevonden werd maar een 12 jaar weer als een te hoge drempel werd ervaren.

² Tijdens kijken naar een televisieprogramma kan met behulp van de centrale tekstpagina 282 het actuele Kijkwijzer advies geraadpleegd worden, op elk moment van de uitzending. Aan deze service weken zowel de publieke als commerciële zenders mee.

³ Deze is inmiddels gerealiseerd bij de publieke omroep en RTL. Met SBS is het NICAM hierover momenteel in overleg.

hoeverre ouders ook werkelijk gebruik zullen maken van de mogelijkheden om informatie op maat op te vragen. Ervaringen tot nu toe wijzen dit vooralsnog niet uit. Ik wil daarom eerst weten of de investeringen opwegen tegen de baten. Ik heb het NICAM gevraagd hier nader inzicht in te verschaffen, voordat ik het NICAM zal verzoeken over te gaan tot een dergelijke dienstverlening.

Meer aandacht voor muziekclips

De afgelopen maanden is er vanuit diverse kanten zorg geuit over de toenemende rol van seksualiteit in muziekclips. De kern van de problematiek betreft de mate van het suggestieve gehalte, de veelheid, en met name ook de rol die vrouwen in deze muziekclips spelen. Mede in aansluiting op deze maatschappelijke discussie heeft de commissie in haar advies aandacht gevraagd voor de classificatie van muziekclips. Ik deel de zorg die over muziekclips in de maatschappij en de Tweede Kamer leven. Daarbij is het belangrijk dat er een balans gevonden wordt tussen het beschermen van een kleine groep jongeren die risico's lopen en het beschermen van de vrijheid van meningsuiting. Ter achtergrond zal ik aangeven hoe op dit moment omgegaan wordt met videoclipps. Alle muziekzenders die in Nederland uitzenden zijn aangesloten bij het NICAM. Dit betekent dat alle videoclipps gekeurd worden op schadelijkheid. Indien wordt vastgesteld dat een videoclip bijvoorbeeld een te hoog seksueel gehalte kent, dan mag deze alleen na tien uur 's avonds worden uitgezonden. Dit systeem lijkt ook te werken. Het NICAM kon melden dat het aantal klachten over muziekclips zeer klein is¹.

De commotie rond de muziekclips lijkt vooralsnog dan ook niet zozeer gebaseerd te zijn op feitelijke excessen van individuele muziekclips maar draait meer om herbezinning op grenzen waarbinnen het beschermen van minderjarigen gewenst bevonden wordt. De uitingsvrijheid is waardevol en dient gekoesterd te worden. Wanneer deze echter leidt tot een vervlakking van de maatschappij en een zodanige overschrijding van normen en waarden dat die schade kan berokkenen bij jeugdigen, zal herdefiniëring van grenzen met betrekking tot seks en geweld in muziekclips noodzakelijk zijn.

Deze herdefiniëring dient via een maatschappelijke discussie tot stand te komen. Dit gebeurt momenteel ook en heeft al tot beweging in de sector geleid. Zo onderzoekt de Wetenschapscommissie van het NICAM momenteel de noodzaak tot aanscherping van criteria voor classificering van videoclipps. Het NICAM is op dit punt wel nadrukkelijk meegegeven dat bij de beoordeling van alle media en videoclipps in het bijzonder oog moet zijn voor de man/vrouwrelatie die geportretteerd wordt in muziekclips. Dit omdat het probleem niet zozeer lijkt te liggen in een hoog gehalte aan expliciet seksuele content, maar in de manier waarop man/vrouw-relaties worden geportretteerd. Dit laatste moet in het classificatiesysteem goed meegenomen worden. Daarnaast heb ik het NICAM verzocht om bij de kwaliteitsbewaking van de classificaties met name aandacht te besteden aan videoclipps. Het NICAM is inmiddels met het Commissariaat voor de Media overeen gekomen dat clips apart belicht zullen gaan worden in het jaarlijkse rapport inzake de kwaliteitsbewaking. Overigens blijkt uit een quick scan door het Commissariaat voor de Media dat in andere Europese landen geen serieuze publieke discussie wordt gevoerd over muziekclips. Nederland is zelfs, voor zover bekend, het enige land waar muziekclips beoordeeld worden op schadelijkheid en op basis daarvan aan uitzendtijdstippen zijn verbonden.

¹ Sinds 2002 in totaal 16 klachten over clips bij NICAM, 3 zodanig serieus leidend tot behandeling door onafhankelijke Klachtencommissie (2 x klacht gegrond verklaard en geleid tot boete en 1 x ongegrond).

Ook de muziekzenders nemen de discussie die over dit onderwerp is losgebarsten serieus. Zo heeft MTV Networks aangegeven op tv of internet met jongeren te discussiëren over de inhoud van een aantal videoclipps. Verder heeft MTV naar aanleiding van de discussie bekeken of clips

niet beter op basis van uitzendblokken (1 of 2 uur) in plaats van per clip beoordeeld zouden moeten worden. De impact van één clip geeft immers een minder reëel beeld dan de impact van meer clips achter elkaar binnen een bepaald tijdsblok. Sinds kort heeft MTV dit in haar beleid doorgevoerd. Tenslotte verdient het nog de vermelding dat ik in het licht van de discussie zelf een gesprek heb gevoerd met de directie van MTV. In dit gesprek heeft de directie aangegeven een Position Paper in voorbereiding te hebben, waarin zij haar beleid en koers ten aanzien van de muziekclips uiteenzet. Deze zal 22 juni aanstaande door MTV officieel bekend worden gemaakt.

Er zijn dus al belangrijke stappen gezet om meer aandacht te geven aan muziekclips, maar dat is niet genoeg. Ik roep de sector op om nog dit jaar de grenzen en regels op het gebied van seks en geweld in clips te herdefiniëren, zodanig dat (de zorg over) mogelijke schadelijkheid hiervan substantieel wordt weggenomen. Over een jaar zal ik bezien of – gezien de al getroffen dan wel beoogde maatregelen van de verantwoordelijke partijen – het noodzakelijk is om na overleg met hen alsnog nadere of aanvullende maatregelen te treffen.

De overheid en de sector nemen dit vraagstuk dus zeer serieus. Maar er is nog een derde partij die een zeer belangrijke rol spelen in het systeem van gedeelde verantwoordelijkheid dat we op het gebied van jeugd en media kennen. Dit zijn de ouders. Muziekclips met een expliciete seksuele context worden alleen na 22.00u uitgezonden. Maar als er vanuit de ouders geen toezicht op jongeren is, dan kijken deze na 22.00u naar deze clips. De vraag is dus of het probleem zich concentreert op videoclipps of breder is. De risicogroep spitst zich toe op jongeren uit «kwetsbare gezinnen». In dergelijke gezinnen is sprake van een veel breder probleem, waarbij de rol en invloed van de media -en daarbinnen die van muziekclips- slechts een onderdeel vormt. De Kamer heeft in haar motie Verbeet/Kraneveldt¹ aandacht gevraagd voor aanpak van de straatcultuur, waarmee videoclipps vaak in verband worden gebracht. Opvoedondersteuning en seksuele voorlichting zouden binnen de aanpak van de straatcultuur de instrumenten moeten zijn. Het kabinet is het hiermee eens. Het verbieden van videoclipps biedt voor deze beperkte groep geen oplossing. Het probleem bij deze groep moet bij de wortel worden aangepakt. Een gezinsgerichte aanpak via opvoedondersteuning is daarbij essentieel.

Op het gebied van opvoedondersteuning is door de staatssecretaris van VWS de afgelopen jaren een groot aantal acties ondernomen. Zo hebben bijvoorbeeld vanaf 2004 vijftig gemeenten extra geld gekregen voor het opsporen en helpen van risicogezinnen. Met deze zogenaamde impuls opvoed- en gezinsondersteuning is in de periode 2004–2007 € 34,5 miljoen gemoeid. Het geld wordt direct besteed aan hulp voor risicogezinnen en kinderen: meer huisbezoeken, betere gezinsbegeleiding en actiever optreden, de zogenoemde «bemoeizorg». Dit is de vorm van begeleiding die voor deze echte risicogezinnen zo belangrijk is. Ook proefprojecten met «gezinscoaching» in Limburg en Gelderland zijn actief gesteund. In deze experimenten zijn goede ervaringen opgedaan met een zeer intensieve samenwerking tussen het algemeen maatschappelijk werk en het bureau jeugdzorg. Daarnaast zal de komende jaren nog het nodige gebeuren om de opvoedondersteuning rond deze risicogroep, maar ook rond alle andere jongeren te versterken. Zo is er voor 2006 € 6,5 miljoen en vanaf 2007 € 13 miljoen structureel beschikbaar gesteld voor het verder versterken van de intensieve hulpverlening aan risicogezinnen.

¹ Kamerstukken II, 2005–2006, 30 300 XVI, nr. 64

Goed en snel uitwisselen van informatie is cruciaal voor het ondersteunen van de hulpverlening. Een belangrijke stap daarin is het invoeren van het elektronisch kinddossier (EKD). Het kabinet trekt daar € 20 miljoen voor uit. Alle kinderen in Nederland krijgen een eigen elektronisch dossier in de jeugdgezondheidszorg. Het EKD vergemakkelijkt de informatie-uitwisseling in de jeugdgezondheidszorg en op termijn met justitie, maatschappelijk werk, jeugdzorg en onderwijs. Speciaal voor het signaleren van risico's (de voorbode van problemen) komt er daarnaast een zogenaamde «verwijsindex». Hier kunnen diverse maatschappelijke sectoren die met jongeren werken risico's en incidenten melden. Het kabinet trekt hier € 5 miljoen voor uit. Het EKD en de verwijsindex moeten samen risico's bij kinderen eerder en beter signaleren, zodat gericht en gecoördineerd kan worden ingegrepen om daarmee problemen zoveel mogelijk te voorkomen.¹

Naast het bieden van zorg is ook het nodige ondernomen om risicogezinnen beter op het spoor te komen. Vaak gaat het bij risicogezinnen om gezinnen die geen hulp zoeken of deze hulp zelfs uit de weg gaan. De zogeheten Inventgroep heeft op verzoek van het kabinet dan ook een advies uitgebracht (2005) over tijdig signaleren van gedrags- en opvoedproblemen, beoordelen van de risico's daarvan en goede en tijdige acties. In de brief die u hierover al heeft ontvangen is aangegeven hoe handen en voeten gegeven zal worden aan de aanbevelingen die door de Inventgroep zijn gedaan (29 284, nr. 18, vergaderjaar 2005–2006).

Al deze initiatieven hebben niet een optimaal effect indien de structuur van de opvoedondersteuning, die op lokaal niveau vorm moet krijgen, niet op orde is. De commissaris voor het jeugdbeleid, die door dit kabinet is aangesteld, de heer Van Eijck, heeft hiertoe een advies uitgebracht (29 284, nr. 20). Het kabinet komt voor de zomer met een kabinetsstandpunt op het advies. Het kabinet wil in ieder geval dat gemeenten de regie nemen om per wijk of gemeente een centraal punt te vormen voor alle vragen van gezinnen over opvoeden en opgroeien, een Centrum voor Jeugd en Gezin. Uw Kamer wordt hierover spoedig nader geïnformeerd.

Naast deze uitgebreide gezinsgerichte aanpak wil de staatssecretaris van VWS zich ook richten op de jongere als individu. Daarbij is seksuele voorlichting een belangrijk instrument in de aanpak van de problematiek rond videoclippen en de straatcultuur. De kern van deze problematiek lijkt voor een belangrijk deel te liggen in de wijze waarop binnen de straatcultuur en een deel van de videoclippen wordt omgegaan met seksualiteit en man/vrouw-verhoudingen. In de brief «Reactie op het actieplan seks onder je 25ste» heeft de staatssecretaris van VWS het bestrijden van seksueel onveilig gedrag onder bepaalde groepen jongeren en seksuele dwang en geweld tot prioriteiten benoemd². Seksuele voorlichting, ook voor specifieke groepen (zoals allochtonen) vormt de kern van de aanpak van deze problemen. Daarbij gaat het bij die voorlichting niet alleen om «technische voorlichting» maar ook vooral om de training van sociale vaardigheden (onder andere het bevorderen van weerbaarheid en respect voor elkaar). In de eerder aangehaalde brief «Reactie op het actieplan seks onder je 25ste» zijn de acties terug te vinden die hiertoe ondernomen worden.

De uitgebreide aanpak rond het versterken van de opvoedondersteuning en de seksuele voorlichting die hiervoor is geschetst, in samenhang met de acties die door het NICAM en de sector zelf ondernomen zijn, vormen de aanpak tegen de excessen van de straatcultuur waar de Kamer in haar motie Verbeet/Kraneveldt om heeft gevraagd.

¹ Kamerstukken II, 2005–2006, 29 284, nr. 9.

² Brief met kenmerk PG/ZP 2669532 is 23 mei jl. naar de Tweede Kamer verzonden.

Steeds meer mensen kijken films en TV programma's online. Daarnaast wordt internet ook in communicatieve zin gebruikt (denk aan e-mail en chatrooms). De commissie doet aanbevelingen op het gebied van (veilig) Internet. Daarbij stelt zij voor om het NICAM hierin een rol te laten spelen, bijvoorbeeld bij het tot stand komen van de richtlijnen voor chatrooms. De taak van het NICAM ligt op het terrein van internet wanneer deze in audiovisuele zin (films en programma's kijken) wordt gebruikt. Hiertoe heeft het NICAM met de aangesloten partijen inmiddels afspraken gemaakt. Het NICAM gaat echter niet over alle andere vormen van gebruik van internet; communicatie via internet valt bijvoorbeeld buiten de reikwijdte van het NICAM. Gezien de complexiteit en reikwijdte van internet is het voor het NICAM niet mogelijk om hierin een belangrijke rol in te kunnen spelen. Dit is ook niet nodig omdat de overheid met andere organisaties al goede activiteiten daarvoor heeft opgezet (Veilig Internet, Digibewust; zie verder).

In een eerder stadium heeft het kabinet nagedacht over de mogelijkheid van labeling/filtering op internet en de mogelijke rol van het NICAM hierbij gezien haar ervaring met Kijkwijzer en PEGI (classificatiesysteem voor games). In dat licht heeft het NICAM in opdracht van het ministerie van Economische Zaken een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheid en wenselijkheid van een Kijkwijzer label/filtering voor internet. Hieruit blijkt dat de meeste ouders weliswaar pleiten voor een Kijkwijzer-filter maar tegelijkertijd blijkt dat zij slechts zeer beperkt gebruik maken van reeds beschikbare filters. Verder twijfelen de technische experts zeer sterk aan de haalbaarheid en effectiviteit van een dergelijk systeem. Het NICAM adviseert dan ook om een dergelijk systeem voor Nederland *niet* te ontwikkelen.

Regulering van internet ter bescherming van minderjarigen kan het beste op Europees niveau gebeuren. Op dit terrein is het NICAM betrokken bij diverse overlegvormen op zowel nationaal (met EZ en OCW) als internationaal (Europese Commissie) niveau. In ieder geval geldt voor de bij het NICAM aangesloten omroepen en distributeurs (van zowel film als dvd) inmiddels de regel dat audiovisueel aanbod dat zij mede via internet «uitzenden» of «aanbieden» valt onder toepassing van de Kijkwijzer spelregels. Dit betekent dat de classificaties van deze producties, die in het kader van televisie uitzending of bioscoopvertoning beschikbaar zijn, ook op internet zichtbaar gemaakt moeten worden.

Een veiliger internet is niet alleen een kwestie van technische hulpmiddelen. Voorlichting aan zowel ouders, docenten en leerlingen blijft nodig. Dit gebeurt ook. Zo wordt vanuit de overheid het *Digibewust* programma¹ ingezet dat onder andere op deze groepen is gericht (zie bijlage 2). Het programma is niet bedoeld om de verantwoordelijkheden van partijen over te nemen. De vele verschillende partijen hebben ieder hun eigen specifieke doelgroep en weten die vaak goed te bereiken. Het creëren van één loket voor voorlichting rond *Veilig Internet* is niet alleen niet nodig, maar is ook praktisch moeilijk te realiseren. Ik zie dan ook (vooralsnog) geen centrale rol weggelegd voor het NICAM bij het verstrekken van voorlichting over veilig internet. Daarnaast is voor basisscholen het Diploma Veilig Internet beschikbaar. Dit is een lespakket waarmee basisscholieren veilig leren internetten. Dit is een initiatief van Economische Zaken en de stichtingen Kennisnet-IctopSchool, Technika 10 Nederland en De Kinderconsument.

¹ Het Digibewust programma is o.a. opgezet om meer samenhang en samenwerking te creëren tussen alle verschillende partijen die zich bezig houden met voorlichting rond veilig internet. Het programma is gebaseerd op publiek private samenwerking. Een van de eerste activiteiten van het Digibewustprogramma is het starten van een publiekscampagne in samenwerking met Microsoft, KPN, IBM en TPG.

Tot slot de ontwikkeling van nieuwe distributievormen. KPN en Versatel/Tele2, de exploitanten van een nieuwe IP-TV dienst (televisie via het internet protocol) hebben het NICAM meegedeeld zich ook te willen

aansluiten en de Kijkwijzer toe te gaan passen. Ook mobiele diensten via telefoon begeven zich tegenwoordig op het terrein van uitzending/verspreiding van audiovisueel materiaal. Het NICAM is in 2005 een eerste vorm van samenwerking aangegaan met de mobiele operators in Nederland. Hiermee is een eerste stap gezet tot het toepassen van Kijkwijzer op mobiele telefoons. Daarnaast neemt het NICAM geregeld deel aan internationaal overleg (Europese Commissie) over «bescherming minderjarigen» op het gebied van mobiele diensten.

4.4 Geschiktheid

De commissie constateert dat ouders en opvoeders behoefte hebben aan informatie over de geschiktheid van audiovisuele producten. Het voldoen aan deze behoefte is volgens de commissie in eerste instantie aan de branche zelf, maar ook de overheid draagt verantwoordelijkheid. Ik ben het hier tot op bepaalde hoogte mee eens. Het uitgangspunt van het wettelijk kader en de invulling van het NICAM is de bescherming van jeugdigen tegen producten die mogelijk *schade* kunnen veroorzaken. De beoordeling van schadelijkheid is gebaseerd op de bestaande wetenschappelijke inzichten. Het voorkomen van schade reken ik ook tot een wezenlijke verantwoordelijkheid van de overheid. Maar daar blijft het bij. Het oordelen en informeren over geschiktheid vind ik primair een zaak van de branche zelf. Toch blijkt het voor de acceptatie en gebruik van de Kijkwijzer van belang dat ouders op dit punt meer worden bediend. Daarom heb ik ten aanzien hiervan, net als ten aanzien van de structurele introductie van de 9 jaar classificatie, de branche – via het NICAM – verzocht hiermee aan de slag te gaan. Zowel het NICAM als het NIZW Jeugd hebben in hun reactie het belang van geschiktheidinformatie onderstreept en hun bereidheid uitgesproken om te onderzoeken op welke manier in deze informatie voorzien kan worden.

Overigens geeft de Kijkwijzer al meer informatie dan strikt nodig is om schade te voorkomen. Zo geven de inhoudspictogrammen ouders al deels productinformatie die zij kunnen gebruiken voor het beoordelen of een bepaald product voor een bepaald kind *geschikt* is, gelet op de ontwikkeling en interesses van dat kind en de waarden en normen van die ouders. Ouders kunnen er verder vanuit gaan dat als een product tot een bepaalde leeftijd mogelijk schadelijk is, deze in ieder geval niet geschikt wordt geacht voor jongere kinderen.

Vanuit de optiek van de overheid is het geven van adviezen over geschiktheid geen primair doel van het stelsel maar wel een relevante aanvulling op de Kijkwijzer. Ouders zullen vooral uit zijn op een beoordeling van geschiktheid vanuit het perspectief van hun eigen waarden en normen. In die zin ondersteunt de introductie van geschiktheidinformatie de invulling van die eigen verantwoordelijkheid. Door de digitalisering van audiovisuele producten worden de mogelijkheden om dat ook daadwerkelijk te doen, zelfs in de vorm van maatwerk, wel vergemakkelijkt. Wanneer daaraan meer productinformatie, bijvoorbeeld de volledige set antwoorden op de vragen van Kijkwijzer, wordt toegevoegd, kunnen ouders en jeugdigen deze benutten bij de selectie op geschiktheid. Het blijft echter een opdracht van het NICAM om samen met de branche een antwoord te zoeken op de behoefte aan geschiktheidinformatie. Een nader onderzoek naar de haalbaarheid van een informatiesysteem voor geschiktheidinformatie, zoals de commissie voorstelt, kan daarbij behulpzaam zijn.

4.5 Kennisbevordering over jeugd en media

De commissie benadrukt in haar advies het belang van goede informatie over jeugd en media. De commissie vindt dat er beleid moet worden ontwikkeld om ouders, kinderen en professionals structureel te informeren over jeugd en media. Ook de organisaties die ik om een reactie heb gevraagd spreken het belang van kennisbevordering uit. Ik ben het van harte eens met de commissie. Het systeem van Kijkwijzer is er dan ook op gericht om voor specifieke media-uitingen informatie te geven over de mogelijke schadelijkheid.

Het is echter goed om ook in bredere zin te informeren over jeugd en media. Er zijn al verschillende partijen in het land die zich richten op het verspreiden van kennis over jeugd en media aan ouders, kinderen en professionals. Ik denk hierbij onder meer aan de ouderorganisaties, Stichting Reklame Rakkers, het NIZW Jeugd, en partijen die deel uitmaken van het Digibewust Programma.

Daarnaast heeft het Centrum Jeugd van het NIZW in haar reactie op het advies van de commissie aangegeven de regievoering en monitoring over jeugd en media verder te willen oppakken. Het Centrum Jeugd biedt kennis aan professionals. Zij heeft de taak praktijkrelevante kennis op het beleidsterrein jeugd, en vooral jeugd en opvoeding(sproblemen), te verzamelen, ontwikkelen, valideren, verrijken en verspreiden.

De commissie signaleert zelf ook dat er al vele initiatieven op dit gebied zijn. Zij is echter van mening dat dit zorgt voor fragmentatie en verwarring. Naar mijns inziens is de diversiteit van het aanbod geen probleem. Het biedt alle partijen de mogelijkheid om op hun eigen moment en manier informatie te krijgen over verantwoord mediagedrag. Ook de ervaringen van Reklame Rakkers wijzen uit dat geen ouder, kind of jongere tegenwoordig hetzelfde zoekgedrag vertoont. De inhoud staat naar mijn mening voorop. Die moet juist en adequaat zijn. Vervolgens is van belang dat de betrokken partijen samenwerken, en kennis, ervaring en onderzoeksgegevens met elkaar delen.

Bovenstaande laat zien dat kennisbevordering op terrein van jeugd en media veel breder is dan het terrein waarop het NICAM opereert. Een centrale rol voor het NICAM als het aanspreekpunt voor ontwikkelingen op het terrein van jeugd en media in den brede zie ik dan ook niet weggelegd. Dit zou leiden tot een aanzienlijke verbreding van haar taken en daarmee het risico in zich dragen dat dit ten koste gaat van haar hoofdtak. Ik acht het echter wel een goede zaak dat het NICAM haar kennis zoveel mogelijk deelt met andere partijen die zich met kennisverspreiding bezighouden. Daarbij is het van groot belang dat de kennis in toegesneden vorm beschikbaar komt zodat professionals in hun werk hiermee aan de slag kunnen. Het gaat dan om professionals op velerlei terreinen, waaronder opvoedondersteuning en het onderwijs. Nogmaals, samenwerking dient centraal te staan. Hiervoor hebben al bestaande organisaties initiatieven genomen. Zo heeft Reklame Rakkers in haar reactie het voorstellen uitgesproken om samen te werken met zowel het NICAM, het onderwijs als andere betrokken organisaties. Ik zal volgen hoe de samenwerking zich ontwikkelt.

5. Visie Europa inzake zelfregulering en bescherming minderjarigen

De wijze waarop met het huidige beleid vorm is gegeven aan de taak om minderjarigen te beschermen tegen mogelijk schadelijke audiovisuele beelden vindt zijn basis in de Europese richtlijn Televisie Zonder Grenzen. In Nederland hebben wij daarbij gekozen voor co-regulering waarbij

sprake is van betrokkenheid van de overheid – in tegenstelling tot volledige zelfregulering.

De Europese Commissie erkent ook de waarde van co-regulering. In haar recente voorstel voor wijziging van de richtlijn Televisie Zonder Grenzen roept zij de lidstaten op co-regulering te stimuleren op de door deze richtlijn gecoördineerde gebieden. Aangezien de bescherming van minderjarigen een van de belangrijke doelstellingen is van deze Richtlijn, is dit dus ook een duidelijke stimulans om op het terrein van minderjarigen een systeem van co-regulering te handhaven.

6. Het geactualiseerde werkprogramma

Op grond van de behaalde resultaten uit het werkprogramma 2004–2006, het advies van de commissie, de gevraagde reacties hierop en het daaruit voortvloeiende kabinetsstandpunt, kom ik tot de volgende geactualiseerde versie van het werkprogramma dat de periode 2006–2008 beslaat. Overigens zijn naast de onderstaande acties nog activiteiten die doorlopend plaatsvinden, te weten: de systematische interne en externe kwaliteitscontrole van het Kijkwijzersysteem, blijvende aandacht voor aansluiting van grootwinkelbedrijven en detailhandel, bevordering van aansluiting van niet-aangesloten omroepen en voorlichtingscampagnes over Kijkwijzer (via televisie, www.kijkwijzer.nl, tekstpagina 282 en elektronische programmagidsen). Verder verdient het nog de vermelding dat ik met dit beleid beoog tevens een bijdrage te leveren aan de doelstellingen van het Actieplan Geweld dat door de overheid is opgezet¹.

¹ In het Actieplan tegen Geweld (Kamerstukken II, 2005–2006, 28 684, nr. 65) zijn in twintig projecten ruim honderd maatregelen tegen geweld geformuleerd. De projecten zijn niet alleen gericht op de bekende «brandhaarden» van geweld – zoals sport, het uitgaansleven en het openbaar vervoer – maar ook op de risicofactoren die agressief gedrag bevorderen. tot de risicofactoren behoort onder meer het op jonge leeftijd kijken naar schadelijke geweldsbeelden. Vooral jonge kinderen zijn namelijk gevoelig voor het imiteren van gedrag uit hun naaste omgeving.

Actie	Uitvoerder	Termijn
Kwaliteit en praktijk van Kijkwijzer		
Quick Scan voor actuele cijfers over de classificatie van oudere video's en dvd's.	NICAM	Zomer 2006
Beoordeling wijze van implementatie van de t.z.t. vastgestelde aanpassing Aanbeveling voor bescherming jeugdigen en menselijke waardigheid (i.k.v. Europese samenwerking en harmonisatie)	Overheid in overleg met NICAM	Eind 2007
Structurele invoering van leeftijdsclassificatie 9 jaar	NICAM	Najaar 2007
Aparte belichting van muziekclips bij kwaliteitsbewaking (incl. opname in jaarlijkse rapportage van CvdM)	Commissariaat voor de Media en NICAM	In uitvoering
Overgang naar beoordeling van clips per uitzendblok i.p.v. per individuele clip	NICAM, Muziekzenders	Loopt en zal worden voortgezet
Aanscherping beleid voor clipzenders (d.m.v. bijzonder oog voor man/vrouwrelatie bij beoordeling clips)	NICAM (onderzoek door Wetenschapscommissie)	Voorjaar 2007
Vergroting deelname		
Aanschrijven van partijen die ná pogingen van het NICAM alsnog aangegeven hebben zich niet te willen aansluiten.	Overheid	Zomer 2006
Aansluiting van exploitanten van nieuwe distributievormen (IP-TV) realiseren	NICAM	In uitvoering
Voorlichting		
Inventarisering van nieuwe mogelijkheden van voorlichting via informatietechnologie (inclusief kosten/batenanalyse)	NICAM, overheid	Zomer 2007
Nieuwe media		
Toepassing van Kijkwijzer ook bij uitzending/aanbieding van het aanbod op internet door bij NICAM aangesloten partijen	NICAM	Voorjaar 2007
Voorlichting over veilig internet (Digibewustprogramma en Diploma Veilig internet)	Overheid (EZ en OCW) en diverse partijen	Loopt
Geschiedkundige informatie		
Ontwikkelen van systeem om ouders en opvoeders te voorzien van informatie over geschiktheid	NICAM samen met de branche (onderzoeken haalbaarheid)	Zomer 2007
Kennisbevordering		
Nagaan of voldoende kennisoverdracht aan professionals (betrokken bij opvoedondersteuning en onderwijs) tot stand is gekomen.	Overheid	Najaar 2007

Dit werkprogramma vergt van vooral het NICAM de nodige inspanning. Die is alleen mogelijk wanneer alle betrokkenen in de audiovisuele branches zich blijven inzetten voor de uitbouw van Kijkwijzer tot een keurmerk waar niemand om heen kan en wil. De betrokken ministeries zullen dit proces naar vermogen ondersteunen. Overigens wordt in een aantal gevallen al hard gewerkt aan de beschreven acties. Resultaten zal ik in de

periode 2006–2008 nauwlettend volgen en daar waar nodig sturen opdat de verbeterpunten in deze periode voldoende worden gerealiseerd.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M. C. van der Laan